

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00161&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00161. Вади розвитку зубів

Автор: Irma Thesleff

Редактори оригінального тексту: -

Дата останнього оновлення: 2017-03-24

Загальні положення

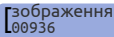
- Перші зуби, зазвичай, прорізуються у віці шести місяців. Якщо перші зуби не прорізилися у віці 1,5 роки, слід провести додаткові обстеження.
- Повна втрата зубів (адентія), зазвичай, асоціюється з певними синдромами і вимагає консультації педіатра.
- При синдромах ектодермальної дисплазії, зазвичай, відсутні багато зубів.
- Важкий сімейний агенез зубів може бути асоційований з колоректальним раком.
- З незначних дефектів зубів наступні вимагають особливої уваги:
  - надкомплектний зуб, особливо в ділянці серединного шва верхньої щелепи.
  - дефекти емалі, що порушують естетику.
  - відсутні зуби.
- Тетрацикліни можуть викликати дефекти та порушення кольору зубів, що формуються. Тому слід уникати призначення даних препаратів вагітним жінками та дітям до підліткового віку.

Розвиток зубів

- Коронкова частина зуба розвивається всередині щелепи.
- Розвиток більшості зубів починається у пренатальному періоді.

- Розвиток коренів зубів завершується після їх прорізування в порожнину рота.
- Кальцифікація постійних зубів починається за декілька років до їх прорізування, за їх розвитком можна спостерігати шляхом проведення рентгенограм.

Відсутні та надкомплектні зуби

- Число, розмір та форма зубів майже повністю визначені генетично.
- Відсутність одного зуба зустрічається досить часто. У 25% населення відсутній один або більше зубів мудрості, у 5-10% можуть бути відсутні інші зуби.
- Маленькі або (конічні) клиноподібні зуби типово асоціюються з відсутністю зубів.
- Відсутність декількох зубів або повна відсутність зубів (дуже рідкісне явище), зазвичай, асоціюється з певними синдромами. При даних станах зазвичай уражається волосся та інші ектодермальні органи.
  - Найбільш поширеним з них є гіпогідротична (ангідротична) ектодермальна дисплазія (ГЕД, зображення [Hypohidrotic ectodermal ...]). Наявні зуби можуть бути меншими за нормальні та мати аномальну конічну форму.
    - Синдром можна діагностувати на ранніх етапах прорізування кількох (конічних) клиноподібних зубів (це важливо, оскільки відсутність потових залоз може призвести до фатальної гіпертермії).
    - Носії генної мутації жіночої статі при ГЕД, пов'язаному з X-хромосомою, зазвичай, мають конічні зуби, деякі зуби відсутні.
    - Відсутність зубів також спостерігається при синдромі Дауна.
- Важкий сімейний агенез зубів може бути асоційований з колоректальним раком при мутації гену AXIN2. Відсутність зубів може бути ознакою схильності до раку у даних пацієнтів та їх родичів. Тому пацієнтам з відсутністю багатьох зубів та колоректальним раком в сімейному анамнезі показана консультація генетика.
- Велика частка випадків адентії спричинена мутаціями у гені WNT10A.

- Надкомплектні зуби спостерігаються у менш ніж 4% людей.
- Незначні аномалії форми зубів зустрічаються часто. Дані аномалії представлені додатковими буграми на оклюзійних поверхнях зубів.
- Іноді коронки або корені зубів можуть зливатися під час їх розвитку.
- Відсутність або аномалії форми фронтальних зубів верхньої щелепи можуть бути асоційовані з незрощенням губи та піднебіння [настанова 00158] | Вроджене незрощення губи...].

Гіпоплазія та гіпомінералізація емалі

- Порушення розвитку зубної емалі зустрічається відносно часто. Гіпомінералізація зазвичай проявляється локальними змінами кольору емалі, тоді як гіпоплазія проявляється її неоднорідністю.
- Гіпомінералізація емалі, зазвичай, спричинена факторами зовнішнього середовища (наприклад, інфекціями), що порушують функцію клітин, які продукують емаль. Найчастіше спостерігається у перших постійних молярах і центральних різцях верхньої щелепи, емаль яких мінералізується протягом перших років життя.
- Висока концентрація фтору також викликає гіпомінералізацію, але це дуже рідкісне явище в країнах, де вода для домашнього споживання не містить багато фтору. Дефіцит фтору не впливає на візуальну структуру зуба, проте емаль стає більш чутливою до карієсу.
- Тетрацикліни можуть викликати порушення кольору та інші незворотні дефекти у зубах, що розвиваються. Дані препарати не можна вживати вагітним жінкам протягом другої половини вагітності та дітям протягом перших семи років життя. Якщо немає специфічних показань до призначення тетрациклінів, жінкам під час вагітності та дітям до підліткового віку слід їх уникати.
- Гіпоплазія емалі в постійних зубах як по всій поверхні зуба, так і в формі трансверзальних смуг може бути асоційована з АПЕКЕД (аутоімунна полієндокринопатія-кандидоз-ектодермальна дистрофія) [настанова 00532] | АПЕКЕД (аутоімунна поліе...) (зображення [зображення 00927] | Dental enamel hypoplasia...). Щоб виключити синдром, необхідна консультація педіатра, особливо, якщо у пацієнта кандидоз порожнини рота.
- Трансверзальні смуги на зубах, що спричинені гіпоплазією емалі, також спостерігаються при целіакії [настанова 00192] | Целіакія].

- Генетичні стани, що впливають на структуру емалі та дентину, зустрічаються рідко. Вони завжди уражають як тимчасові, так і постійні зуби, і проявляються гіпомінералізацією або гіпоплазією емалі.

Вади розвитку, що вимагають лікування

- Більшість вад розвитку зубів не вимагають лікування.
- Надкомплектний зуб, особливо в ділянці серединного шва верхньої щелепи, може перешкоджати прорізуванню інших зубів. Його слід видалити.
- Відсутність постійних зубів необхідно діагностувати рано (у 8-10 років), коли можна застосувати спеціальні заходи, що допомагають мінімізувати потребу в лікуванні.
- Відсутність зубів можна коригувати шляхом ортодонтичного переміщення зубів, хірургічним або ортопедичним шляхом, включаючи імпланти (встановлюються при завершенні росту).
- Естетичні дефекти емалі можна коригувати сучасними композитними матеріалами, завдяки яким дефекти майже непомітні.
- Гіпомінералізація перших молярів часто спричиняє біль у зубах, такі зуби легко уражаються карієсом. Зуби відновлюються пломбувальним матеріалом.

Настанови

- [Настанова 00158](#). Вроджене незрощення губи і піднебіння.
- [Настанова 00532](#). АПЕКЕД (аутоімунна поліендокринопатія — кандидоз — ектодермальна дистрофія).
- [Настанова 00192](#). Целіакія.

Зображення

- [Зображення 00936](#). Hypohidrotic ectodermal hypoplasia.

Автори та власники авторських прав: Raimo Suhonen (picture) Suvi Cajanus (caption)

- [Зображення 00927](#). Dental enamel hypoplasia in APECED.

Автори та власники авторських прав: Jaakko Perheentupa Duodecim Medical Publications Ltd

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.
Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.
Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00161   Ключ сортування: 007.030   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-03-24

Автор(и): Irma Thesleff   Редактор(и):   Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Dental medicine

Ключові слова індексу

mesh: Tooth, Unerupted   mesh: Ectodermal Dysplasia   mesh: ectopic tooth   mesh: Abnormalities   mesh: Fluorine
mesh: anodontia   mesh: Mouth, Edentulous   mesh: Dental Enamel Hypoplasia   mesh: dental agenesis
mesh: Tooth Abnormalities   mesh: Tooth   mesh: Tooth Discoloration   mesh: hereditary developmental disorder
mesh: Dentition   mesh: Dentition, Permanent   mesh: Tooth, Deciduous   mesh: Child   mesh: AXIN2
mesh: hypohidrotic ectodermal dysplasia   mesh: Molar, Third   mesh: Tetracycline   mesh: Tooth, Supernumerary
mesh: total anodontia   icpc-2: D82   speciality: Dental medicine